

Ontwikkeling gemeentelijke woonlasten Meierijstad 2016-2019

dr. C. Hoeben

rijksuniversiteit
 groningen

COELO

Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

COELO
Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
Faculteit Economie en Bedrijfskunde
Rijksuniversiteit Groningen
www.coelo.nl

COELO-rapport 19-4

© COELO, Groningen, 2019

Aan het verzamelen en het verwerken van de gegevens voor deze uitgave is de grootst mogelijke zorg besteed. Iedere aansprakelijkheid voor de gevolgen van activiteiten die op basis van deze gegevens worden ondernomen wordt echter afgewezen.

Inhoud

Voorwoord	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	6
1.1. Algemeen	6
1.2. Onderzoeksvragen	6
1.3. Methode	7
1.4. Opzet rapport	7
2 Ontwikkeling in Meierijstad	8
2.1. Ozb	8
2.2. Rioolheffing	9
2.3. Afvalstoffenheffing	11
2.4. Woonlasten	13
3 Vergelijking met andere gemeenten	15
3.1. Eenpersoonshuishoudens	15
3.2. Meerpersoonshuishoudens	16
Bijlage	18

Voorwoord

Gemeente Meierijstad is in 2017 ontstaan uit een samenvoeging van Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel. Vóór de herindeling golden voor elke voormalige gemeente verschillende belastingtarieven en tariefssystemen. In de nieuwe gemeente Meierijstad gelden vanaf 2019 overal dezelfde belastingtarieven. Dat betekent dat de lastenontwikkeling voor huishoudens verschilt binnen de nieuwe gemeente. Dit is gebruikelijk in een gemeente die ontstaat uit een herindeling.

Voor de huidige gemeente Meierijstad is het hierdoor lastig om inzicht te krijgen in de lastenontwikkeling. In dit rapport wordt de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten in Meierijstad in beeld gebracht en vergeleken met die in andere gemeenten.

De auteur dankt Joes de Natris voor het nalopen op een eerdere versie van dit rapport op onjuistheden. De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust geheel bij de auteur.

Samenvatting

Meierijstad is in 2017 ontstaan uit een samenvoeging van Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel. De drie voormalige gemeenten hadden voor de samenvoeging verschillende belastingtarieven. In 2019 gelden in de hele nieuwe gemeente Meierijstad dezelfde tarieven. Omdat de tarieven vóór de herindeling verschilden, verschilt de lastenontwikkeling binnen Meierijstad. Dit rapport onderzoekt de lastenontwikkeling in Meierijstad en vergelijkt deze met andere gemeenten in Oost Brabant en met de gemiddelde ontwikkeling in Nederland.

Dit zijn de belangrijkste bevindingen:

- de gemeentelijke woonlasten voor een één- en meerpersoonshuishouden zijn lager dan gemiddeld in Nederland en in omliggende gemeenten.
- meerpersoonshuishoudens zijn van 2016 op 2019 in alle deelgemeenten minder gaan betalen.
- de lastenontwikkeling voor eenpersoonshuishoudens verschilt sterk tussen de voormalige gemeenten. Dit komt echter doordat er groot verschil was tussen de drie fusiepartners in het bedrag dat deze huishoudens voor de fusie betaalden voor de rioolheffing.

1 Inleiding

1.1. Algemeen

De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de onroerendezaakbelasting (ozb), afvalstoffenheffing en rioolheffing. Soms geven gemeenten een korting op het totaalbedrag (heffingskorting). In 2017 zijn Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel samengevoegd tot de nieuwe gemeente Meierijstad. Na een samenvoeging moeten de tarieven van de ozb, afvalstoffen- en rioolheffing worden geharmoniseerd. Volgens de Wet algemene regels herindeling (arhi) moeten de ozb-tarieven direct in het jaar van herindeling worden geharmoniseerd. Voor de afvalstoffen- en rioolheffing geldt dat de verordeningen van de oude gemeenten nog twee jaar van kracht kunnen blijven. In Meierijstad gold dus vanaf 2017 één ozb-tarief. De gemeente heeft in 2018 de rioolheffing en in 2019 de afvalstoffenheffing geharmoniseerd.

Dit betekent dat er de afgelopen drie jaar steeds verschil was tussen de drie voormalige gemeenten in de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten. Het is dan lastig voor de gemeenteraad, de media en de burger om een helder beeld te krijgen van de lastenontwikkeling in de gemeente en om deze te vergelijken met andere gemeenten. Dit rapport maakt de ontwikkeling inzichtelijk.

1.2. Onderzoeksvragen

Het onderzoek richt zich op de volgende vragen:

1. In welke mate zijn de gemeentelijke woonlasten voor één- en meerpersoonshuishoudens in de gemeente Meierijstad veranderd sinds 2016? Hoe verschilt dit tussen de voormalige gemeenten?

We onderzoeken de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten voor eigenaar-bewoners. Huishoudens in een huurwoning betalen in Meierijstad geen ozb. Verhuurders zullen echter voor zover mogelijk de gemeentelijke belastingen (ozb en de rioolheffing voor eigenaren van woningen) doorberekenen in de huurprijs.

2. Hoe zijn de gemeentelijke woonlasten veranderd in andere gemeenten in Oost-Brabant?

Bij de beantwoording van vraag 2 wordt gekeken naar de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten in elf door Meierijstad geselecteerde gemeenten. Dat zijn de omliggende gemeenten (Bernheze, Best, Boekel, Boxtel, Gemert-Bakel, Laarbeek, Sint-Michielsgestel, Son en Breugel en Uden) en Helmond en Oss. Daarnaast zetten we de ontwikkeling in Meierijstad af tegen de gemiddelde ontwikkeling in Nederland.

1.3. Methode

We hanteren een aantal uitgangspunten om de gemeentelijke woonlasten te berekenen. Het tarief van de ozb is een percentage van de woz-waarde. De gemiddeld betaalde ozb bereken we op basis van de gemiddelde woz-waarde in een gemeente. Deze gegevens worden gepubliceerd door het CBS op Statline. De gemiddelde woz-waarde in Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel verschilt. Er zijn echter alleen gegevens bekend tot 2016, daarna is alleen de gemiddelde woz-waarde in heel Meierijstad bekend. Om toch de ontwikkeling per voormalige gemeente te onderzoeken zijn we uitgegaan van de woz-waarden van 2016. Deze hebben we verhoogd met de gemiddelde woz-ontwikkeling in Meierijstad.

De grondslag voor de afvalstoffenheffing verschilt tussen gemeenten. Vaak is deze afhankelijk van de grootte van een huishouden. In een groeiend aantal gemeenten is de afvalstoffenheffing echter afhankelijk van het afvalaanbod van huishoudens (diftar). Ook Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel hanteerden in 2016 diftar. Als een gemeente diftar hanteert berekenen we het bedrag dat een huishouden gemiddeld betaalt op basis van het gemiddelde afvalaanbod per inwoner in die gemeente volgens het CBS.¹ Ook hier geldt dat er geen gegevens beschikbaar zijn voor Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel na 2017. We gaan daarom voor de berekening van de afvalstoffenheffing in 2017 en 2018 uit van de afvalhoeveelheden van 2016.²

De rioolheffing ten slotte, kan bestaan uit een vastrecht of de grootte van een huishouden, maar ook afhankelijk zijn van waterverbruik of de woz-waarde. De drie voormalige gemeenten hanteerden elk een ander tariefsysteem. De gehanteerde uitgangspunten zijn te vinden in de Atlas van de lokale lasten 2019.

We berekenen iedere keer gewogen gemiddelden. Zo houden we rekening met de grootte van een (voormalige) gemeente. We wegen naar de relevante grondslag: de ozb wordt gewogen naar woz-waarde en de afvalstoffen- en rioolheffing naar aantal huishoudens.

1.4. Opzet rapport

In hoofdstuk 2 gaan we allereerst in op de ontwikkeling in Meierijstad. We geven de ontwikkeling van de afzonderlijke tarieven en totale woonlasten weer in heel Meierijstad en per voormalige gemeente. In hoofdstuk 3 vergelijken we de ontwikkeling van de woonlasten in Meierijstad met die van omliggende gemeenten en gemiddeld in Nederland. In de bijlage vergelijken we ook de ontwikkeling van de afzonderlijke tarieven in Meierijstad met die van omliggende gemeenten.

¹ Zie ook de Verantwoording in de Atlas van de lokale lasten 2019.

² Uit onderzoek blijkt dat de hoogte van het tarief per lediging of container en het tariefsysteem effect heeft op de hoeveelheid afval die huishoudens aanbieden, zie M.A. Allers, C. Hoeben, Met gedifferentieerd tarief minder afval, *ESB*, 16 oktober 2009, blz. 621-622. Deze tarieven zijn echter in de betreffende jaren niet gewijzigd. Alleen het vastrecht is gewijzigd maar dit heeft geen effect op afvalhoeveelheden.

2 Ontwikkeling in Meierijstad

Gemeente Meierijstad bestaat sinds 2017 en is ontstaan uit drie gemeenten: Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel. Elke voormalige gemeente had zijn eigen belastingtarieven. In tabel 1 is te zien dat huishoudens in Veghel gemiddeld het laagste bedrag betaalden voor de ozb en afvalstoffenheffing en het hoogste bedrag voor de rioolheffing. Voor inwoners van Sint-Oedenrode is dit omgekeerd. De tarieven in Schijndel liggen hier steeds tussen in.

Tabel 1 Tarieven en tariefsystemen in voormalige gemeenten Meierijstad in 2016

	Schijndel	Sint-Oedenrode	Veghel	Gewogen gemiddelde ^a
Ozb woningen				
Tarief (%)	0,1270	0,1351	0,1234	0,1275
Gemiddeld betaald bedrag ^b	319	384	288	321
Afvalstoffenheffing				
Tariefsysteem	Aantal ledigingen	Gewicht en aantal ledigingen	Gewicht en aantal ledigingen	
Bedrag eenpersoonshuishouden	162	190	144	159
Bedrag meerpersoonshuishouden	215	263	195	217
Rioolheffing				
Tariefsysteem	Afh. waterverbruik en vastrecht	Grootte huishouden	Vast bedrag	
Bedrag eenpersoonshuishouden ^c	168	78	233	180
Bedrag meerpersoonshuishouden ^c	217	194	233	219
Totaal gemeentelijke woonlasten				
Bedrag eenpersoonshuishouden	650	651	665	661
Bedrag meerpersoonshuishouden	751	842	716	757

Bron: COELO. Tarieven en bedragen in euro's tenzij anders aangegeven.

a Gewogen naar grondslag.

b Op basis van de gemiddelde woz-waarde in de gemeente.

c Eigenaren+ gebruikersheffing.

We gaan in onderstaande paragrafen in op de ontwikkeling van de ozb, de afvalstoffen- en rioolheffing en de totale woonlasten per voormalige gemeente. We geven eerst de gemiddelde ontwikkeling in heel Meierijstad weer.

2.1. Ozb

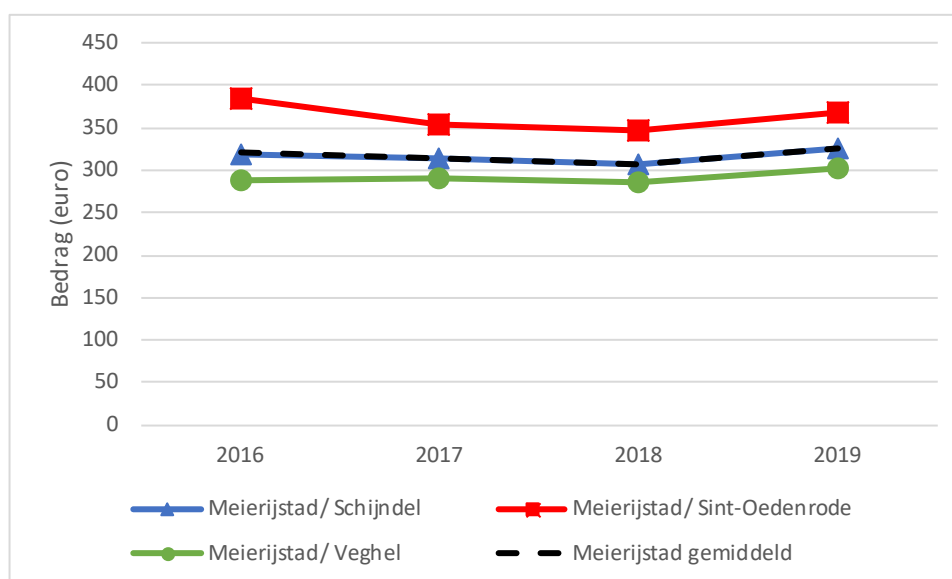
De ozb-tarieven zijn in 2017 geharmoniseerd. Figuur 1 laat zien hoeveel een woningeigenaar gemiddeld betaalt van 2016 tot en met 2019. Eigenaar-bewoners betalen gemiddeld in Meierijstad in 2019 4 euro meer dan in 2016 (gemiddelde jaarlijkse stijging is 0,4 procent). In Sint-Oedenrode betalen huishoudens gemiddeld 16 euro minder (gemiddelde jaarlijkse daling 1,4 procent), in Veghel 14 euro meer

(gemiddelde jaarlijkse stijging 1,6 procent). In Schijndel betalen huiseigenaren gemiddeld 6 euro meer dan in 2016 (stijging van gemiddeld 0,7 procent per jaar).

De grootste tariefmutaties vinden plaats in 2017. Inwoners van Sint-Oedenrode (waar het betaalde bedrag het hoogste was) betalen in 2017 gemiddeld 29 euro minder ozb (daling -7,7 procent). In Schijndel daalt het betaalde bedrag gemiddeld 1,8 procent (6 euro). In Veghel zijn woningeigenaren gemiddeld 1,1 procent meer kwijt (3 euro). Overigens is het gebruikelijk dat na harmonisatie van tarieven er procentueel grote mutaties optreden.³

Hoewel de ozb-tarieven vanaf 2017 zijn geharmoniseerd, blijft het gemiddeld betaalde bedrag verschillen tussen de drie voormalige gemeenten. Dat komt doordat de woz-waarde wel blijft verschillen tussen de drie gemeenten.

Figuur 1 Gemiddeld betaalde ozb in de voormalige gemeenten van Meierijstad tussen 2016 en 2019

2.2. Rioolheffing

De rioolheffing is in 2018 geharmoniseerd, een jaar na de herindeling. Tot 2018 is het bedrag dat huishoudens in een koopwoning betalen in Schijndel afhankelijk van het waterverbruik en de woz-waarde. In Sint-Oedenrode is de rioolheffing afhankelijk van de grootte van het huishouden. In Veghel betalen huishoudens een vast bedrag.⁴ Vanaf 2018 is de rioolheffing in heel Meierijstad afhankelijk van de grootte van het huishouden en de woz-waarde van de woning.

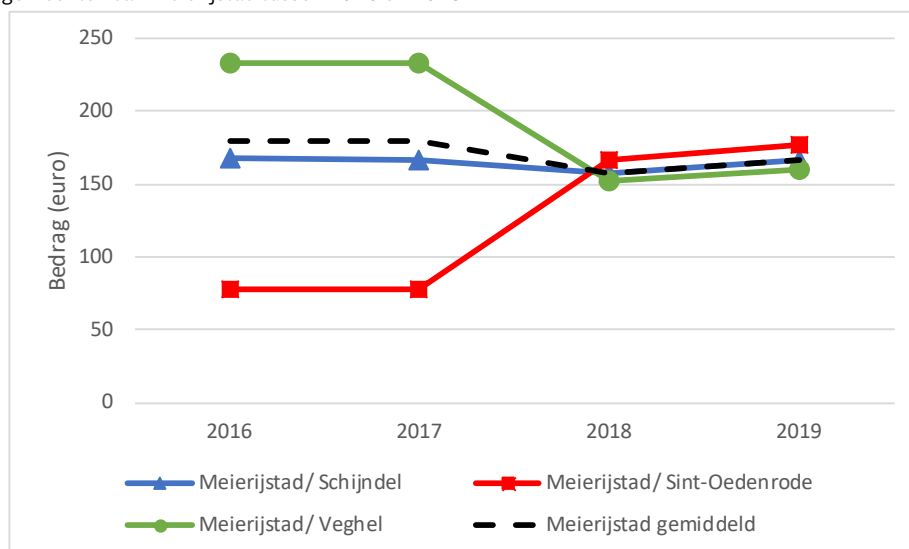
³ Jaarlijks vinden de grootste dalingen en stijgingen van tarieven plaats bij gemeenten die uit een herindeling zijn ontstaan, zie bijvoorbeeld kaart 6 van de Atlas van de lokale lasten 2019.

⁴ Dit bestaat uit een vastrecht voor eigenaren van woningen en een bedrag voor gebruikers van woningen dat is gekoppeld aan het waterverbruik. De gemeente hanteerde staffels. Het eerste staffel gold tot een verbruik van 750 kubieke meter water. Omdat huishoudens een veel lager waterverbruik hebben betekent dit in de praktijk dat huishoudens ook voor de gebruikersheffing een vast bedrag betalen.

Eenpersoonshuishoudens betalen gemiddeld in Meierijstad in 2019 14 euro minder dan in 2016 (daling van gemiddeld 2,7 procent per jaar, zie figuur 2). Omdat de tarieven van de voormalige gemeenten sterk verschilden (zie tabel 1) verschilt de ontwikkeling per deelgemeente ook sterk.⁵ In Veghel betalen eenpersoonshuishoudens 73 euro minder dan in 2016 (gemiddelde jaarlijkse daling van 11,8 procent), in Sint-Oedenrode betalen zij 100 euro meer (gemiddelde jaarlijkse stijging van 31,6 procent). Schijndel zit hier tussenin: eenpersoonshuishoudens betalen in 2019 2 euro minder dan in 2016 (gemiddelde jaarlijkse daling van 0,5 procent).

Figuur 2 laat zien dat de tarieven van 2016 op 2017 (bijna) gelijk blijven.⁶ In 2018 betalen eenpersoonshuishoudens van Veghel door de harmonisering 34,8 procent minder dan in 2017 (81 euro). In Schijndel betalen deze huishoudens 6,0 procent minder (10 euro). Eenpersoonshuishoudens in Sint-Oedenrode betalen 113,5 procent meer (88 euro). In Sint-Oedenrode was het tarief dat een eenpersoonshuishouden betaalde veel lager dan bij de fusiepartners. Dit veroorzaakt de sterke stijging.

Figuur 2 Rioolheffing eenpersoonshuishoudens (eigenaar plus gebruikersheffing) in de voormalige gemeenten van Meierijstad tussen 2016 en 2019

Figuur 3 geeft de ontwikkeling van de rioolheffing voor meerpersoonshuishoudens weer. Er is in 2016 een veel kleiner verschil tussen het hoogste en laagste bedrag (39 euro) dan bij eenpersoonshuishoudens (155 euro). De mutaties van de tarieven liggen dan ook dichter bij elkaar dan bij eenpersoonshuishoudens. Van 2016 op 2019 zijn meerpersoonshuishoudens gemiddeld in Meierijstad 38 euro minder kwijt aan de rioolheffing. Dat is een gemiddelde jaarlijkse daling van 6,1 procent. Dit varieert van een

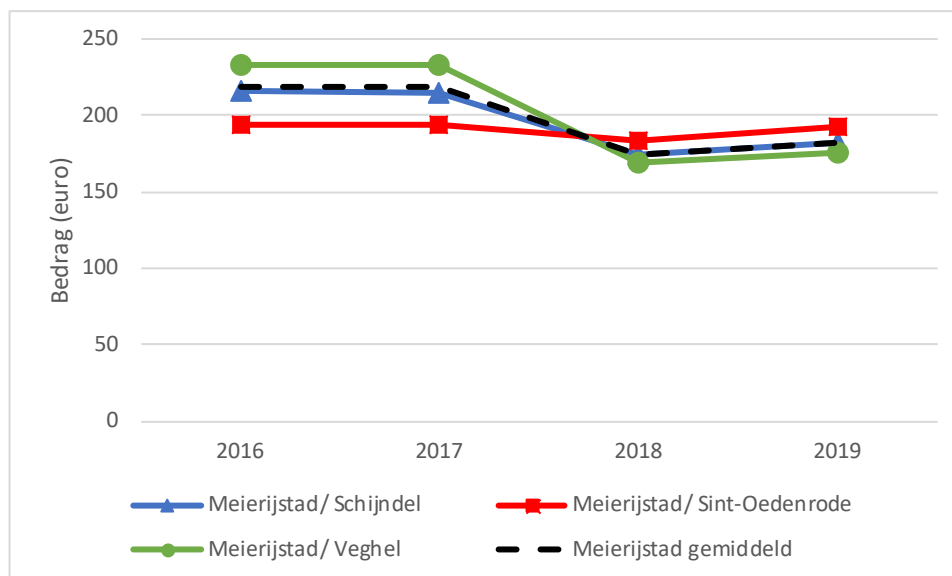
⁵ In 2018 zijn de tarieven geharmoniseerd en deels afhankelijk geworden van de gemiddelde woz-waarde. Omdat deze waarde verschilt per deelgemeente verschilt ook het bedrag dat huishoudens in 2018 gemiddeld betalen voor de rioolheffing per deelgemeente.

⁶ In Schijndel was de rioolheffing deels afhankelijk van de woz-waarde (eigenarenheffing). Dit tarief is wel gewijzigd omdat de woz-waarde veranderd.

daling met 57 euro in Veghel (gemiddeld 9,0 procent per jaar) tot een daling met 1 euro in Sint-Oedenrode (gemiddeld 0,2 procent per jaar).

De tarieven veranderen van 2016 op 2017 bijna niet. In 2018 wordt de rioolheffing geharmoniseerd. Meerpersoonshuishoudens betalen in alle drie voormalige gemeenten in 2018 een lager bedrag dan in 2017. De daling is met 27,5 procent (64 euro) het sterkst in Veghel. In Schijndel daalt het betaalde bedrag gemiddeld 19,2 procent (41 euro) en in Sint-Oedenrode 5,8 procent (11 euro).

Figuur 3 Rioolheffing meerpersoonshuishouden (eigenaar plus gebruikersheffing) in de voormalige gemeenten van Meierijstad tussen 2016 en 2019

2.3. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is in 2019 geharmoniseerd. De drie deelgemeenten kenden allen een vorm van diftar (betaling per lediging van de container of voor het aantal kilo).⁷ In Schijndel betaalden huishoudens naast een vastrecht een bedrag per lediging van de rest- en gft-container. In Sint-Oedenrode en Veghel kwam hier nog een bedrag per kilo bovenop. De hoogte van de tarieven verschilde tussen de gemeenten. Vanaf 2019 betalen alle huishoudens in Meierijstad een bedrag per lediging van de container.

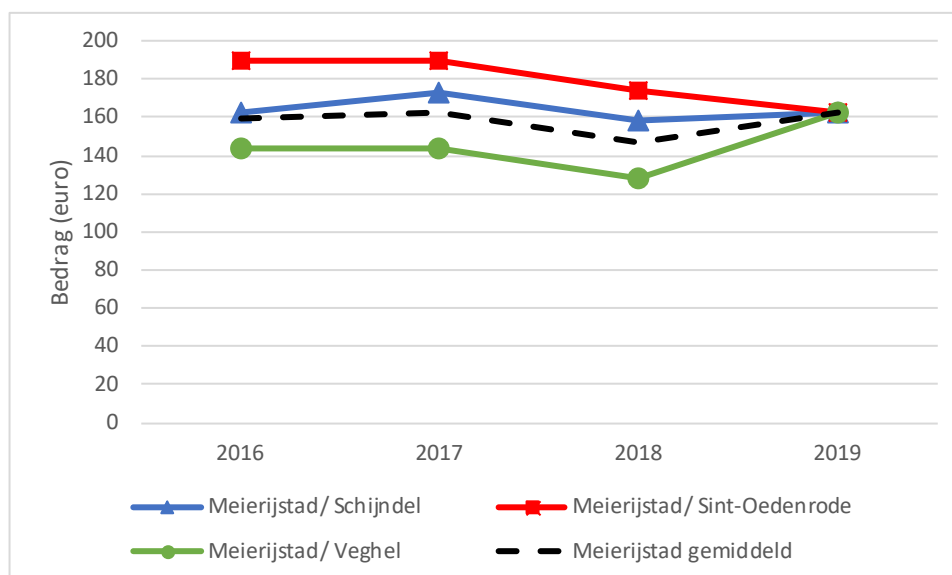
Eenpersoonshuishoudens betalen gemiddeld in heel Meierijstad in 2019 gemiddeld 3 euro meer dan in 2016 (gemiddelde jaarlijkse stijging 0,6 procent, zie figuur 4). In de voormalige gemeente Veghel is de stijging 18 euro (gemiddelde jaarlijkse stijging 4,1 procent), in Schijndel is het betaalde bedrag gemiddeld gelijk en in Sint-Oedenrode daalt het bedrag gemiddeld 28 euro (5,1 procent per jaar).

⁷ De afvalstoffenheffing kan ook afhankelijk zijn van het aantal zakken dat een huishouden aanbiedt. In Meierijstad is dit taresysteem niet gehanteerd.

Inwoners van Schijndel betalen in 2017 een hoger vastrecht dan in 2016. De verhoging van het vastrecht zorgde ervoor dat de afvalstoffenheffing kostendekkend werd. Eenpersoonshuishoudens betalen hierdoor in 2017 in Schijndel 6,8 procent meer dan in 2016 (11 euro). In Sint-Oedenrode en Veghel wijzigden de tarieven dat jaar niet.

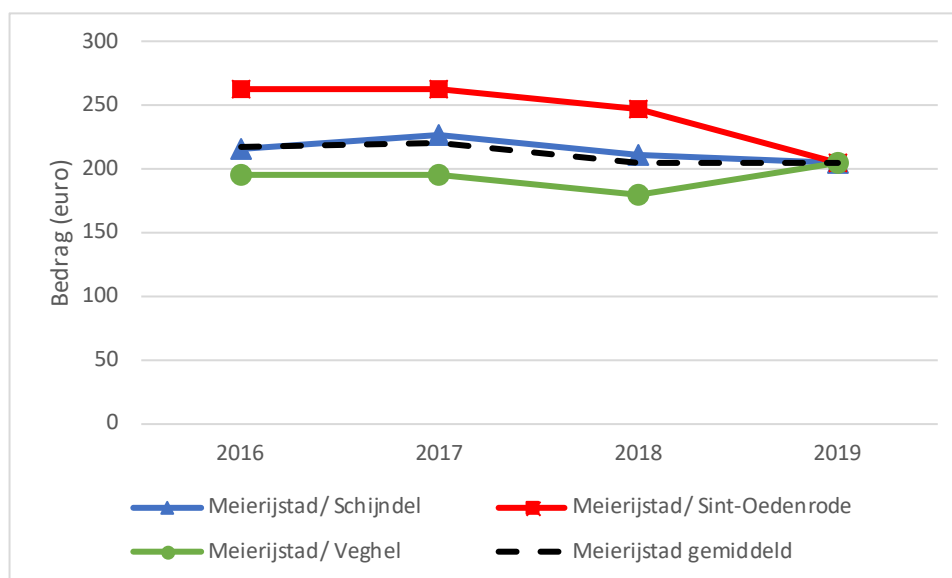
In 2018 wordt er eenmalig een heffingskorting uitgekeerd van 16 euro. Deze wordt verrekend met de afvalstoffenheffing. Dit verklaart de daling van de afvalstoffenheffing in alle voormalige gemeenten in 2018. Vanaf 2019 geldt in de hele gemeente één tarief. In Veghel, dat het laagste tarief kende, stijgt de afvalstoffenheffing voor eenpersoonshuishoudens van 2018 op 2019 gemiddeld 26,8 procent (34 euro). Sint-Oedenrode kende de hoogste tarieven. Inwoners betalen in 2019 6,7 procent minder (12 euro) dan in 2018. In Schijndel stijgt het tarief na de harmonisatie gemiddeld 2,5 procent (4 euro).

Figuur 4 Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden in de voormalige gemeenten van Meierijstad tussen 2016 en 2019

Het beeld voor meerpersoonshuishoudens wijkt weinig af van dat voor eenpersoonshuishoudens (zie figuur 5). Meerpersoonshuishoudens betalen in 2019 gemiddeld in heel Meierijstad 12 euro minder dan in 2016 (gemiddelde jaarlijkse daling van 1,9 procent). Per voormalige gemeente loopt dit uiteen van een stijging met 9 euro in Veghel (gemiddelde jaarlijkse stijging 1,6 procent) tot een daling met 59 euro in Sint-Oedenrode (jaarlijkse daling 8,1 procent).

Figuur 5 Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouders in de voormalige gemeenten van Meierijstad tussen 2016 en 2019

2.4. Woonlasten

De gemeentelijke woonlasten zijn de som van de gemiddeld betaalde ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing. In de voorgaande paragrafen is de ontwikkeling van de afzonderlijke heffingen weergegeven. Tabel 2 vat dit samen.

Tabel 2 Overzicht ontwikkeling van 2016 op 2019 van de lastenontwikkeling (euro's) voor eigenaar-bewoners

	Ozb (paragraaf 2.2)	Rioolheffing (paragraaf 2.2)	Afvalstoffenheffing (paragraaf 2.3)	Ontwikkeling woonlasten (totaal)
Eenpersoonshuishoudens				
Schijndel	6	-2	0	4
Sint-Oedenrode	-16	100	-28	56
Veghel	14	-73	18	-40
Meerpersoonshuishoudens				
Schijndel	6	-35	-11	-39
Sint-Oedenrode	-16	-1	-59	-76
Veghel	14	-57	9	-34

Door afronding kan de som van de onderdelen afwijken van het bedrag dat vermeld is onder 'totaal'.

De woonlasten voor eenpersoonshuishoudens stijgen binnen Meierijstad het sterkst in Sint-Oedenrode (56 euro). Dit komt voornamelijk doordat deze huishoudens een veel lager bedrag betaalden voor de rioolheffing dan bij de fusiepartners. Eenpersoonshuishoudens in Sint-Oedenrode betalen in 2019 gemiddeld minder voor de ozb en afvalstoffenheffing dan in 2016. De woonlasten voor een

eenpersoonshuishouden dalen het sterkst in Veghel (40 euro). Hier was de rioolheffing voor eenpersoonshuishoudens juist hoog in vergelijking met die van de fusiepartners.

De gemeentelijke woonlasten van meerpersoonshuishoudens zijn in alle drie voormalige gemeenten gedaald. In alle drie delen van de gemeente betalen deze huishoudens minder voor de rioolheffing. In Sint-Oedenrode daalt daarnaast het bedrag dat huishoudens betalen voor de afvalstoffenheffing relatief sterk.

3 Vergelijking met andere gemeenten

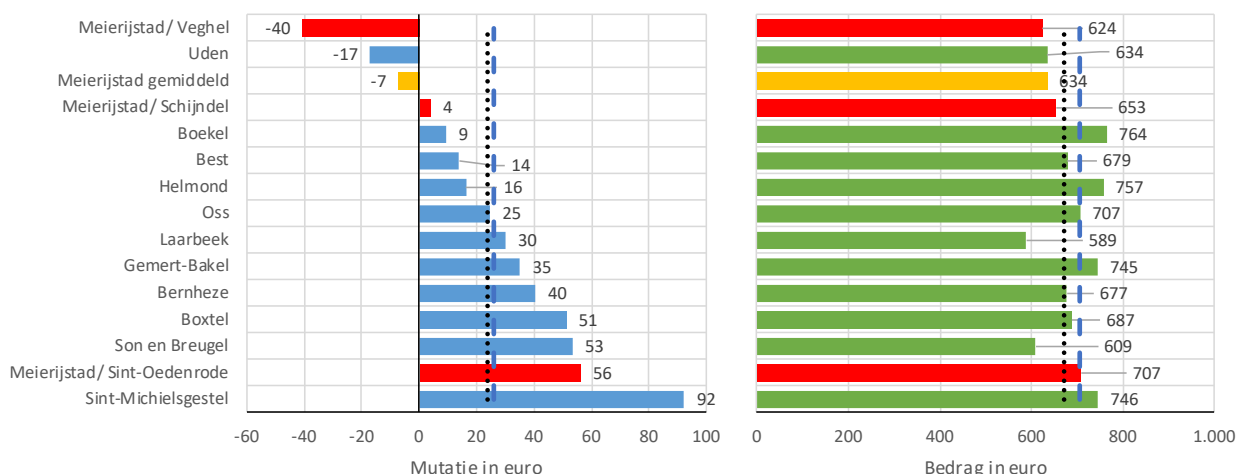
Hoofdstuk 2 onderzoekt de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten in Meierijstad. De gemeentelijke woonlasten in andere gemeenten zijn in de onderzochte periode natuurlijk ook veranderd. In dit hoofdstuk vergelijken we de ontwikkeling van de woonlasten in Meierijstad met die in omliggende gemeenten. In de bijlage vindt u een vergelijking van de ontwikkeling van de afzonderlijke tarieven.

3.1. Eenpersoonshuishoudens

Figuur 6 vergelijkt de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten voor eenpersoonshuishoudens in Meierijstad met die in omliggende gemeenten en gemiddeld in Nederland. Eenpersoonshuishoudens betalen in Meierijstad in 2019 gemiddeld 7 euro minder dan in 2016 (oranje balkje in linker deel figuur 6). In de omliggende gemeenten stijgen de gemeentelijke woonlasten voor een eenpersoonshuishouden gemiddeld 26 euro (blauwe, gestreepte verticale lijn) en in heel Nederland 24 euro (zwarte gestippelde verticale lijn).

Het rechter deel van de figuur geeft de gemiddeld betaalde bedragen in 2019 weer. De bedragen die gemiddeld worden betaald binnen Meierijstad verschillen. De tarieven van de gemeentelijke woonlasten zijn in 2019 geharmoniseerd. De woz-waarde (de grondslag voor de ozb en deels voor de rioolheffing) verschilt echter tussen de voormalige gemeenten waardoor er verschil blijft bestaan tussen de bedragen die gemiddeld worden betaald.

Figuur 6 Mutatie gemeentelijke woonlasten in Meierijstad en omliggende gemeenten van 2016 op 2019 (links) en de hoogte van deze lasten in 2019 (rechts, alles in euro's).

De blauwe gestreepte verticale lijn geeft het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten weer en de zwarte gestippelde lijn het gemiddelde in Nederland.

De voormalige gemeenten die nu Meierijstad vormen zijn in figuur 6 rood weergegeven. De gemeentelijke woonlasten voor eenpersoonshuishoudens dalen het sterkst in de voormalige gemeente Veghel (40 euro). In Schijndel zijn de woonlasten voor een eenpersoonshuishouden heel licht gestegen (4 euro van 2016 op 2019). In de voormalige gemeente Sint-Oedenrode vinden we de een na sterkste stijging van de gemeentelijke woonlasten voor eenpersoonshuishoudens in deze groep gemeenten (56 euro). Dit komt vooral doordat de rioolheffing na de harmonisatie relatief sterk is gestegen (zie paragraaf 2.2). De gemeentelijke woonlasten zijn in voormalig Sint-Oedenrode in 2019 hoger (707 euro) dan het landelijke gemiddelde (672 euro) en dan in de omliggende gemeenten (704 euro). In Boekel, Gemert-Bakel, Helmond en Sint Michielsgestel zijn de woonlasten hoger.

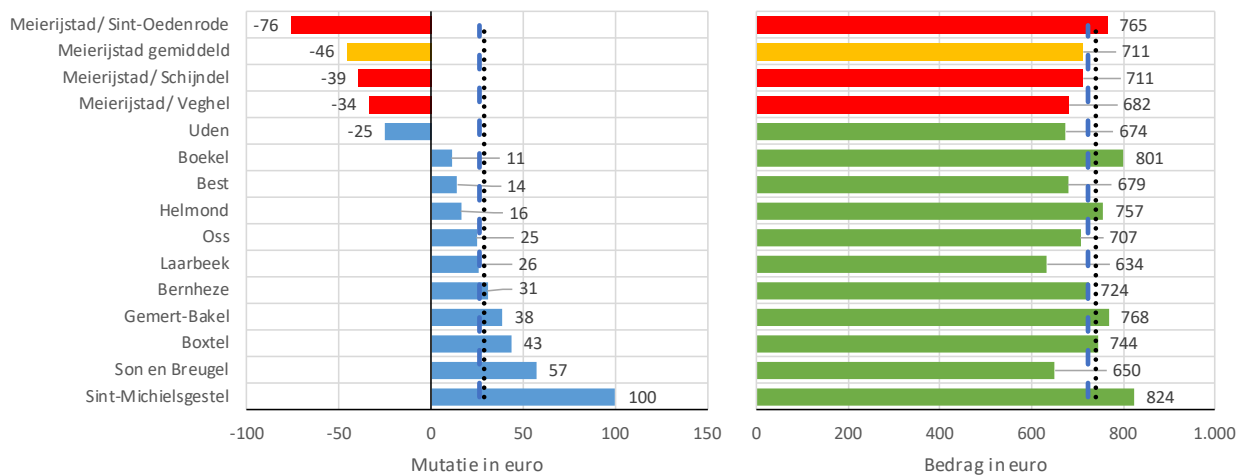
3.2. Meerpersoonshuishoudens

In paragraaf 2.4 zagen we dat de gemeentelijke woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in de onderzochte periode in alle drie voormalige gemeenten zijn gedaald. Dit is ook te zien in figuur 7. Ook in Uden zijn de woonlasten in 2016 gemiddeld lager dan in 2019 (daling 25 euro). In de andere onderzochte gemeenten stijgen de woonlasten.

Ook voor meerpersoonshuishoudens geldt dat de tarieven in 2019 zijn geharmoniseerd, maar dat de gemiddelde woz-waarde in de drie voormalige gemeenten blijft verschillen. Dit verklaart waarom er in het rechter deel van de figuur drie verschillende bedragen staan bij de drie voormalige gemeenten die nu Meierijstad vormen.

De woonlasten in de voormalige gemeente Sint-Oedenrode zijn met 765 euro hoger dan gemiddeld in Nederland (740 euro) en gemiddeld in de omliggende gemeenten (725 euro). In Boekel, Gemert Bakel en Sint-Michielsgestel zijn de woonlasten hoger dan in voormalig Sint-Oedenrode. In voormalig Schijndel en Veghel zijn de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden lager dan gemiddeld in Nederland en in omliggende gemeenten. In Best, Laarbeek, Son en Breugel en Uden zijn de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden lager dan in de voormalige gemeenten die nu Meierijstad vormen.

Figuur 7 Mutatie gemeentelijke woonlasten in Meierijstad en omliggende gemeenten van 2016 op 2019 (links) en de hoogte van deze lasten in 2019 (rechts, alles in euro's).

De blauwe gestreepte verticale lijn geeft het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten weer en de zwarte gestippelde lijn het gemiddelde in Nederland.

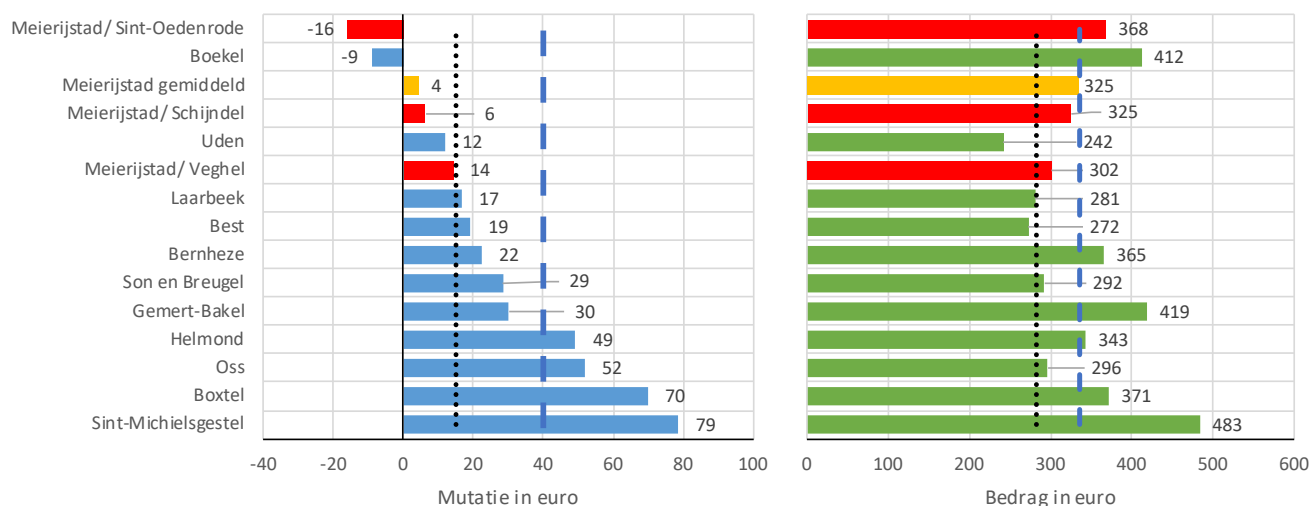
Bijlage

In hoofdstuk 3 vergelijken we de woonlastenontwikkeling in Meierijstad met die in andere gemeenten. In deze bijlage geven we als achtergrond de ontwikkeling per gemeente weer voor de afzonderlijke onderdelen van de gemeentelijke woonlasten.

Ozb

Figuur 8 laat zien dat de stijging van het bedrag dat huishoudens betalen voor de ozb in Meierijstad (4 euro) in de onderzochte periode laag is in vergelijking met omliggende gemeenten (40 euro) en Nederland (15 euro). Voormalig Sint-Oedenrode kent binnen deze groep de grootste daling.

Figuur 8 Mutatie gemiddeld betaalde ozb in Meierijstad en omliggende gemeenten van 2016 op 2019 (links) en het gemiddeld betaalde bedrag in 2019 (rechts, alles in euro's)

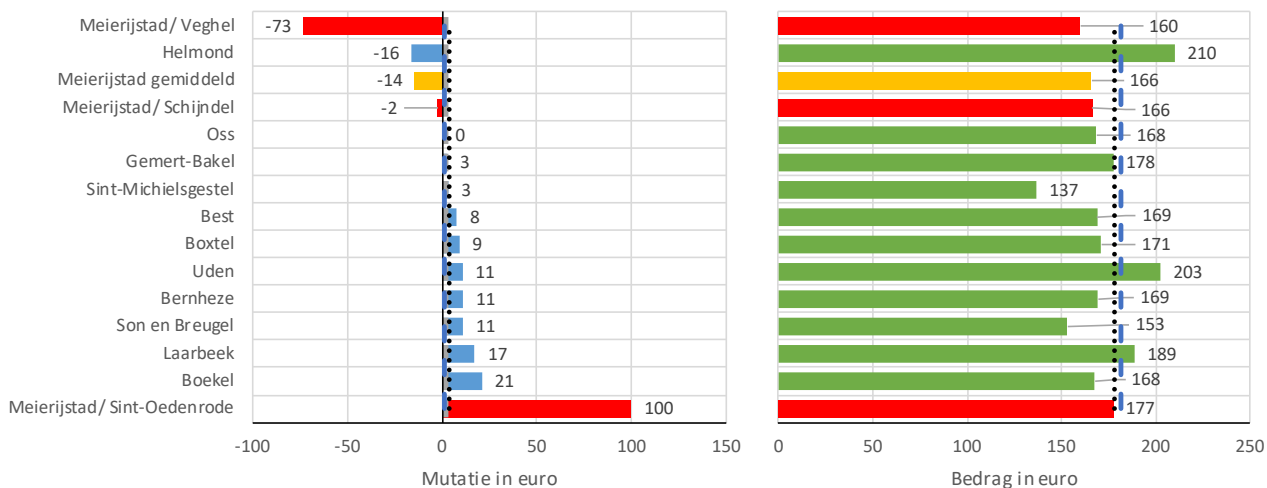
De blauwe gestreepte verticale lijn geeft het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten weer en de zwarte gestippelde lijn het gemiddelde in Nederland.

Rioolheffing

De rioolheffing voor een eenpersoonshuishouden is in vergelijking met omliggende gemeenten het sterkst gedaald in Veghel en het sterkst gestegen in Sint-Oedenrode. Het verschil vóór de herindeling was groot (zie paragraaf 2.2). Vanaf 2018 worden in heel Meierijstad dezelfde tarieven betaald. Deze harmonisatie verklaart de grote mutaties van 2017 op 2018. Het komt vaak voor dat er na een herindeling sterke

mutaties van de tarieven ontstaan door harmonisatie van de tarieven.⁸ Figuur 9 laat ook zien dat het bedrag dat eenpersoonshuishoudens in Meierijstad betalen (gemiddeld 166 euro) lager is dan het landelijke gemiddelde (178 euro) en het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten (182 euro).

Figuur 9 Mutatie rioolheffing eenpersoonshuishouden (eigenaar + gebruiker) in Meierijstad en omliggende gemeenten van 2016 op 2019 (links) en het gemiddeld betaalde bedrag in 2019 (rechts, alles in euro's)

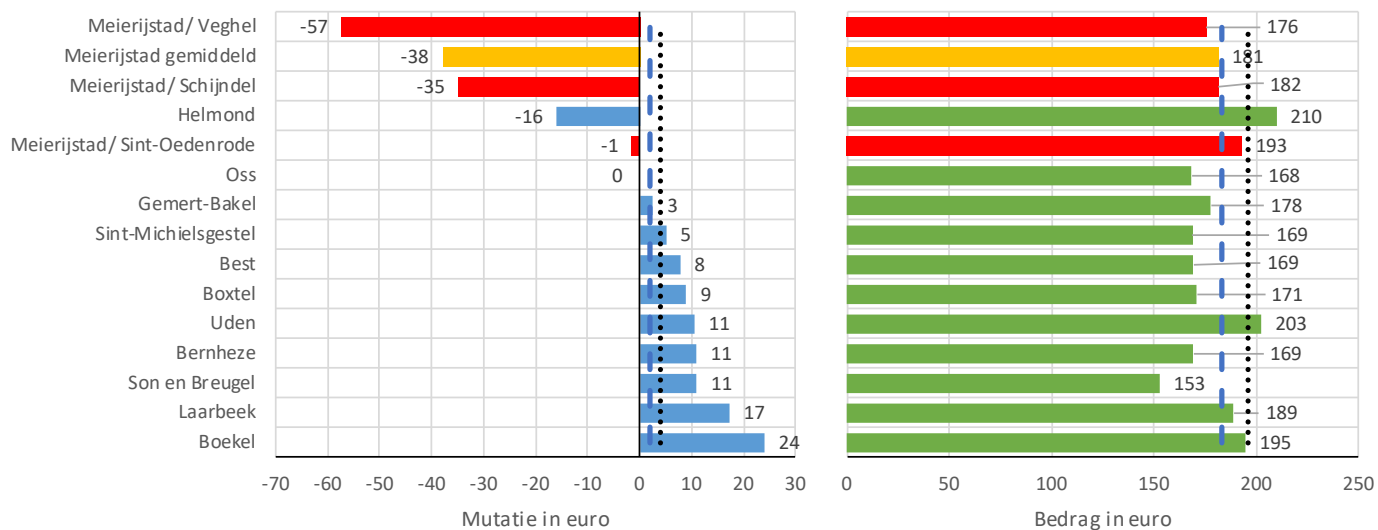

De blauwe gestreepte verticale lijn geeft het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten weer en de zwarte gestippelde lijn het gemiddelde in Nederland.

In paragraaf 2.2 blijkt dat meerpersoonshuishoudens in 2019 in alle drie voormalige gemeenten minder kwijt zijn aan de rioolheffing dan in 2016. Dat is ook te zien in figuur 10. Alleen in Helmond is de rioolheffing ook gedaald, in de andere vergelijkingsgemeenten is deze gestegen of gelijk gebleven (Oss).

⁸ Dit is jaarlijks terug te zien in de Atlas van de lokale lasten van COELO.

Figuur 10 Mutatie riolheffing meerpersoonshuishouden (eigenaar + gebruiker) in Meierijstad en omliggende gemeenten van 2016 op 2019 (links) en het gemiddeld betaalde bedrag in 2019 (rechts, alles in euro's)

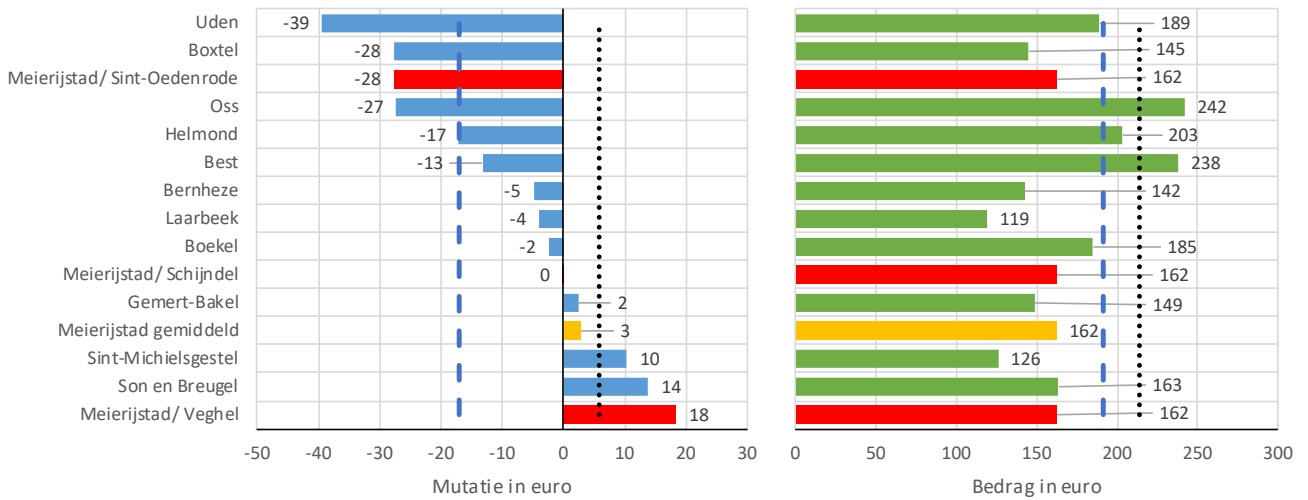

De blauwe gestreepte verticale lijn geeft het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten weer en de zwarte gestippelde lijn de gemiddelde ontwikkeling in Nederland.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing voor een eenpersoonshuishouden stijgt in vergelijking met de gekozen groep gemeenten het sterkst in de voormalige gemeente Veghel. Dat komt omdat de tarieven in deze voormalige gemeente relatief laag waren in vergelijking met de fusiepartners. In Sint-Oedenrode is sprake van een relatief sterke daling doordat in deze voormalige gemeente tarieven relatief hoog waren. In het rechterdeel van figuur 11 is te zien dat het tarief van de afvalstoffenheffing voor een eenpersoonshuishouden in Meierijstad lager is dan het landelijke gemiddelde (stippelde zwarte lijn) en de vergelijkingsgemeenten (gestreepte blauwe lijn).

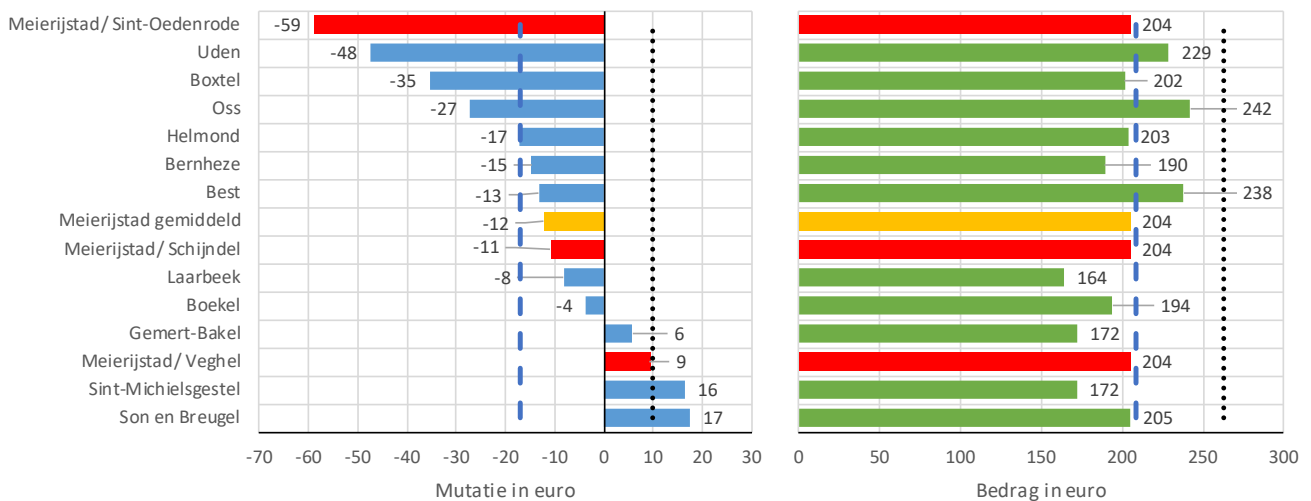
Figuur 11 Mutatie afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden (eigenaar + gebruiker) in Meierijstad en omliggende gemeenten van 2016 op 2019 (links) en het gemiddeld betaalde bedrag in 2019 (rechts, alles in euro's)

De blauwe gestreepte verticale lijn geeft het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten weer en de zwarte gestippelde lijn het gemiddelde in Nederland.

Figuur 12 laat zien dat het beeld voor meerpersoonshuishoudens hetzelfde is als voor eenpersoonshuishoudens. Er is een relatief sterke stijging in Veghel en het tarief daalt het sterkst in Sint-Oedenrode. Het gemiddeld betaalde bedrag in 2019 is lager dan het landelijke gemiddelde. Het is ook iets lager dan dat in de omliggende gemeenten.

Figuur 12 Mutatie afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden (eigenaar + gebruiker) in Meierijstad en omliggende gemeenten van 2016 op 2019 (links) en het gemiddeld betaalde bedrag in 2019 (rechts, alles in euro's)

De blauwe gestreepte verticale lijn geeft het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten weer en de zwarte gestippelde lijn het gemiddelde in Nederland.